14763

УНИВЕРСИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА № 263

I
14463

БИБЛИОГРАФИЯ

НА

СОФИЙСКИЯ УНИВЕРСИТЕТЪ „СВ. КЛИМЕНТЪ ОХРИДСКИ“

1904—1942

Часть I. АЗБУЧЕНЪ КАТАЛОГЪ И ПРЕДМЕТЕНЪ УКАЗАТЕЛЬ НА УНИВЕРСИТЕТСКИТѢ ИЗДАНИЯ

Часть II. КАТАЛОГЪ НА УНИВЕРСИТЕТСКИТѢ ИЗДАНИЯ

СЪСТАВИЛЪ
АСЕНЪ СТ. КОВАЧЕВЪ
БИБЛИОТЕКАРЬ ВЪ УНИВЕРСИТЕТСКАТА БИБЛИОТЕКА

СОФИЯ
УНИВЕРСИТЕТСКА ПЕЧАТНИЦА
1943

УНИВЕРСИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА № 263

Инв. № 14463
I, 5, 8.

БИБЛИОГРАФИЯ

НА

СОФИЙСКИЯ УНИВЕРСИТЕТЪ „СВ. КЛИМЕНТЪ ОХРИДСКИ"

1904 — 1942

Фо. 132.

Часть I АЗБУЧЕНЪ КАТАЛОГЪ И ПРЕДМЕТЕНЪ УКАЗАТЕЛЬ НА УНИВЕРСИТЕТСКИТЕ ИЗДАНИЯ

Часть II КАТАЛОГЪ НА УНИВЕРСИТЕТСКИТЕ ИЗДАНИЯ

СЪСТАВИЛЪ

АСЕНЪ СТ. КОВАЧЕВЪ

БИБЛИОТЕКАРЬ ВЪ УНИВЕРСИТЕТСКАТА БИБЛИОТЕКА

Държавен университет
„св. Кирил Славянобългарски"- Варна

СОФИЯ
УНИВЕРСИТЕТСКА ПЕЧАТНИЦА
1943

Държавен университет
„св. Кирил Славянобългарски“ - Варна

ПРЕДГОВОРЪ

Изминаха 38 години, отъ когато започнаха да излизатъ изданията на Софийския държавенъ университетъ. Отъ 1904 година насамъ въ тѣхъ се обнародватъ научнитѣ работи на г. г. професоритѣ и асистентитѣ въ Университета. Презъ последнитѣ 22 години, съ увеличението на факултетитѣ отъ три на седемь, печатнитѣ работи на Софийския държавенъ университетъ се увеличиха твърде много. Броятъ на томоветѣ на годишницитѣ и на тѣхнитѣ части надвишава числото 250. Броятъ на учебнитѣ помагала и на монографиитѣ въ серията „Университетска библиотека“ надвишава числото 260. Броятъ на научнитѣ статии въ годишницитѣ на Университета, въ известията на Славянския семинаръ и въ трудоветѣ на Аквариума въ Варна надвишава числото 2550. Броятъ на официалнитѣ статии въ официалнитѣ годишници и отдѣлни официални публикации надвишава числото 250. Изобщо броятъ на научнитѣ и официални статии и монографии въ университетскитѣ издания надвишава числото 3000. Това увеличение на научнитѣ работи на университета, публикувани въ университетскитѣ издания, изисква единъ тѣхенъ описъ. Такъвъ справочникъ стана доста отдавна необходимъ на интересуващитѣ се да знаятъ кога, кѫде, отъ кого, какви научни въпроси сѫ разгледани въ изданията на Софийския държавенъ университетъ.

Интересътъ за описъ и указатель на съдържанието на изданията на Софийския университетъ е доста голѣмъ у насъ и въ чужбина. По-голѣмата часть отъ научнитѣ работи, печатани въ университетскитѣ издания, иматъ резюмета на единъ отъ модернитѣ езици: френски, нѣмски или английски. При много отъ статиитѣ е дадена и литература по разгледания въпросъ, която увеличава интереса къмъ тѣхъ още повече.

Изданията на Софийския държавенъ университетъ излизатъ подъ управлението на редакционенъ комитетъ, съставенъ отъ по единъ представитель на всѣки факултетъ. Тѣ се издаватъ отъ срѣдствата на Университетския фондъ за научни цели. Печатани сѫ въ различни софийски печатници: Държавна печатница, Придворна печатница, Печатница „Художникъ“, Печатница „Съгласие“, Печатница П. Глушковъ, Печатница „Графика“ и др. Отъ 1939 година насамъ тѣ се печататъ въ собствената на Софийския университетъ Университетска печатница.

Излѣзли сѫ следнитѣ университетски издания:

1. Годишникъ на Софийския Университетъ (Год. Соф. Унив.; Г. С. У.).
2. „ „ Историко-филологическия факултетъ (Год. Ист.-фил. фак.; Г. И. ф.).

3. Годишникъ на Физико - математическия факултетъ (Год. Физ.-мат. фак. Г. Ф. м. ф.).
4. „ „ Юридическия факултетъ (Год. Юр. фак.; Г. Ю. ф.).
5. „ „ Медицинския факултетъ (Год. Мед. фак.; Г. М. ф.).
6. „ „ Агрономо-лесовъдския факултетъ (Год. Агр. л. фак.; Г. А. л. ф.).
7. „ „ Богословския факултетъ (Год. Бог. фак.; Г. Б. ф.).
8. „ „ Ветеринарно-медицинския факултетъ (Год. Вет. мед. фак.; Г. В. м. ф.).
9. „ „ Официаленъ отдѣлъ (Год. Оф.; Г. Оф.).
10. Известия на Славянския семинаръ (Изв. Сл. с.).
11. „ „ Семинаритѣ при Историко-филологическия факултетъ (Изв. Сем. И. ф. ф.).
12. Университетска библиотека (Унив. библ.; У. б.).
13. Трудове на Черноморската биологическа станция (Аквариумъ) Варна (Тр. Ч. Б. Ст. В).
14. Отчети на Александровската болница.
15. Карти.
16. Законъ за Университета и Университетски правилници.
17. Списъкъ на студентитѣ.
18. Разписъ на лекциитѣ.

При Софийския държавенъ университетъ сѫ излѣзли и други издания, каквито сѫ тѣзи на Статистическия институтъ, тѣзи на Института по земедѣлска икономия и тѣзи на други институти и дружества, но тѣ, обаче, сѫ частни институтски и дружествени издания, независими отъ Университетския фондъ за научни цели и не сѫ подъ управлението на университетскитѣ издания.

Форматътъ на годишницитѣ, известията, трудоветѣ, отчетитѣ на Александровската болница и списъцитѣ на студентитѣ е 16/24 см., форматътъ на разписитѣ на лекциитѣ е 14/20 см., форматътъ на законитѣ за университета и университетскитѣ правилници е 12/16 см.

Ценитѣ на по-старитѣ университетски издания подъ влиянието на чувствителнитѣ спадания на лева сѫ се мѣнили нѣколко пѫти. Ценитѣ на изчерпанитѣ издания, при такова положение, оставатъ безъ значение и не сѫ отбелязани въ каталога. Изчерпанитѣ издания сѫ отбелязани съ звездичка. Ценитѣ на неизчерпанитѣ издания сѫ дадени въ каталога такива, каквито сѫ въ сила сега, дадени отъ Университетския фондъ за научни цели въ края на 1942 година. Статиитѣ, които иматъ отдѣлни отпечатъци и се продаватъ отдѣлно, иматъ означени отдѣлни цени. Намиратъ се за продань въ по-голѣмитѣ софийски книжарници.

Цѣлиятъ библиографически материалъ на споменатитѣ по-горе университетски издания за времето отъ 1904 до 1942 година, е описанъ въ настоящата библиография въ две наредби: 1) азбучна — въ Часть I Азбученъ каталогъ и предметенъ указатель на университетскитѣ издания и 2) хронологична — въ Часть II Каталогъ на университетскитѣ издания. Наредбата на предметния указатель и хронологичния каталогъ е обикновена. Предметниятъ указатель съдържа всички предметни думи, които сѫ дадени въ пълнитѣ заглавия на статиитѣ и монографиитѣ. Хронологичниятъ каталогъ предава заглавията на статиитѣ и монографиитѣ въ съкратенъ видъ по серии. Азбучниятъ каталогъ представя библиографически лексикаленъ редъ на пълнитѣ заглавия на статиитѣ и монографиитѣ на съвременния тѣмъ правописъ, придружени отъ необходимитѣ библиографически данни. При това, при статиитѣ, които иматъ резюме на чуждъ езикъ, е показано на кой езикъ е то. Азбучниятъ каталогъ е съставенъ по научнитѣ библиографически правила за съставяне азбучни каталози. Индивидуалнитѣ статии сѫ наредени азбучно подъ известнитѣ презимена на авторитѣ. Анонимнитѣ статии сѫ наредени азбучно подъ първата самостоятелна проста или сложна основно опредѣлена дума на заглавията, наречена редна дума, която заема азбучното си мѣсто между реднитѣ думи или презименатa на авторитѣ. Прѣкитѣ опредѣлителни елементи на първитѣ основни редни думи се прехвърлятъ между запетайки непосрѣдствено задъ тѣхъ. Напримѣръ: Криза, Неотдавнашната университетска, отъ професоритѣ и пр. Статиитѣ на единъ и сѫщъ авторъ сѫ наредени при името на автора въ азбученъ редъ на реднитѣ думи на наименованието на статиитѣ, които за прегледность сѫ представени съ разредени букви. За по-голѣма последователность и точность, статиитѣ съ еднакви редни думи сѫ подредени по-нататъкъ подъ тѣхнитѣ логически опредѣления и последователни допълнения и опредѣления до границата на еднаквитѣ имъ граматически и библиографически съставни части и първитѣ имъ следващи следъ тѣхъ различни редни показатели. На сложнитѣ основни редни думи, съ еднакво самостойни съставни части, сѫ направени препратки.

Такава последователна азбучна библиография, изработена възъ основа на установени и подобрени научни библиографически правила, у насъ, се явява за пръвъ пѫтъ. Мѣродавниятъ у насъ Библиографически бюлетинъ, преименованъ въ 1930 година на Български книгописъ, издаванъ отъ Софийската народна библиотека отъ 1897 година до сега, е съставянъ по изостанали назадъ стари опити. Назначената миналата година отъ Министерството на народното просвѣщение библиографска комисия за подобрението му, ако се сѫди по токущо излѣзлата презъ тази година часть на томъ I (книги) на Български кни-

гописъ, може да се заключи, че тя е затвърдила досегашното му примитивно описание. А отъ тукъ следва, че комисията е затвърдила и за томъ II (списания и вестници) на Български книгописъ сѫщия старъ досегашенъ примитивенъ азбученъ буквaленъ редъ отъ преди установяването на съвременнитѣ библиографически научни правила. У насъ споменатитѣ съвременни библиографически научни правила се следватъ въ Университетската библиотека още отъ основаването ѝ по примѣра на университетскитѣ и други голѣми научни библиотеки въ напредналитѣ страни, каквито сѫ: Англия, Белгия, Германия, Италия, Испания, Русия, Съединенитѣ Щати, Франция и други. На развитието и кодификацията на тѣзи научни библиографически правила тукъ не е мѣсто да се спирамъ. Ще спомена само бѣгло, че импулсътъ за съвременното имъ развитие иде отъ Франция, кѫдето библиографитѣ следватъ отъ близо речника на Bayle въ XVIII в.; планомѣрното имъ приложение иде отъ Германия, кѫдето библиографитѣ следватъ отблизо каталога Bücherlexikon на Heinsius отъ 1812 г.; а кодификацията имъ иде отъ Англия, кѫдето библиотекарьтъ на Британския музей Antonio Panizzi е събралъ 91 библиографически правила въ 1839 год. Настоящата специална библиография следва казанитѣ научни библиографически правила въ напредналия имъ видъ, събрани въ сборници, наречени правила (въ Англия, Франция, Испания, Италия и пр.), норми (въ Ватикана) и инструкции (въ Германия) за съставяне азбучни каталози. Въ това отношение настоящата библиография прави и единъ международенъ прогресъ, именно въ максималната постепенна граматическа последователность на библиографическото азбучно правило. Следвайки това азбучно правило, както е изяснено по-горе за съставянето на настоящия азбученъ каталогъ, статиитѣ ще се търсятъ и намѣрятъ примѣрно по следния библиографически разборъ.

I. Анонимни съчинения

Алманахъ на Софийския университетъ 1888—1929

(1) Алманахъ (4) на (3) Софийския (2) университетъ [lim. diff Алманахъ (5) 1888—1829]

Неотдавнашната университетска криза. Отъ професоритѣ на университета. И. Г.

(1) Криза, (3) Неотдавнашна (2) университетска [lim. diff. криза (1)]

До Академическия съветъ на Софийския университетъ „Св. Климентъ Охридски“ изложение отъ Съвета на Агрономо-лесовъдския фа-

(1) Изложение (4) до (3) Академическия (2) съветъ (8) на (7) Софийския (5) университета (6) „Св. Климентъ Охридски“, (10) отъ

културтъ въ връзка съ искането на Министерството на земедѣлието и държавнитѣ имоти за промѣни въ висшето лесовъдско образование у насъ.	(9) Съвета (13) на (12) Агрономо-лесовъдския (11) факултетъ (15) въ (14) връзка (17) съ (16) искането (19) на (18) Министерството (21) на (20) земедѣлието (24) и (23) държавнитѣ (22) имоти (26) за (25) промѣни (30) въ (29) висшето (28) лесовъдско (27) образование (32) у (31) насъ [lim. diff. изложение (1)].

II. Съчинения на единъ и сжщъ авторъ. Напр. на проф. д-ръ Н. Обрешковъ

Висша алгебра томъ I	(2) Висша (1) алгебра (3) томъ (4) I [lim diff. алгебра (4 I)]
Върху нѣкои теореми отъ analysis situs	(3) Върху (2) нѣкои (1) теореми (5) отъ (4) analysis (6) situs [lim d. теореми (4 a)]
Върху нѣкои теореми за коренитѣ на алгебрическитѣ уравнения	(3) Върху (2) нѣкои (1) теореми (5) за (4) коренитѣ (8) на (7) алгебрическитѣ (6) уравнения [lim diff. теореми (4 к)]
Върху нѣкои теореми за сумиране на редоветѣ	(3) Върху (2) нѣкои (1) теореми (5) за (4) сумиране (7) на (6) редоветѣ [lim. diff. теореми (4 с)].

Достатъчно ясно, този библиографически разборъ, който въвеждамъ за пръвъ пжтъ въ библиографическата наука съ посочената точность, почива на морфологическата основа на заглавията на съчиненията. Тази морфологическа основа раздѣлямъ на 2 граматически категории: 1) опредѣляеми и 2) опредѣлителни редни думи. Теоретически и практически този граматически методъ на библиографическото азбучно правило е приложимо на всички езици въ свѣта по отдѣлно и смѣсено безъ разлика на морфологията имъ. Морфологически всички езици въ свѣта се дѣлятъ на следнитѣ групи и типове:

I Инкорпоративни езици: 1. Туземно-американски 2. Гренландски
II Коренни езици: 3. Китайски 4. Сиамско-бирмански
III Основни езици: 5. Малайско-дайакски
IV Координативни езици: 6. Египетско-коптски 7. Бантуски
V Аглутинативни езици: 8. Урало-алтайски 9. Дравидски
VI Флексивни езици: 10. Семитски 11. Индо-европейски.

Инкорпоративнитѣ езици сѫ синтетични. Наименованията на съчинения (кѫдето и до колкото има такива) при азбучна каталогизация, съгласно правилото, се вематъ изцѣло отъ първата до последната буква като една единствена самостоятелна сложна редна дума на непрекѫснатъ изразъ, подобно на синтетичнитѣ недѣлими изрази въ аналитичнитѣ езици въ кавички или други знаци, които служатъ за наименования на съчинения. Останалитѣ групи езици сѫ аналитични. Изразитѣ имъ се състоятъ отъ отдѣлни прости или сложни опредѣляеми и опредѣлителни думи. Отъ тукъ и отъ по-горе казаното следва, че всички литературни произведения, писани на кой да е езикъ въ свѣта, сѫ подредими въ единъ общъ азбученъ каталогъ, отъ колкото и каквито езици да сѫ тѣ, като се приведатъ къмъ една обща звукова азбука, съ или безъ транскрипция. Разнописменитѣ заглавия обикновено се транскрибиратъ по предвидени таблици въ правилата, нормитѣ или инструкциитѣ за съставяне на азбучни каталози. Различнитѣ азбуки се дѣлятъ на звучни (латиница, еленица, кирилица, арабица и др.), на срични (санскритица, катакана, хирагана и др.) и на идеографични (катайски идеограми, японо-китайски идеограми (канджи) и др.).

Споменахъ, че тукъ приложенията библиографически азбученъ методъ, освенъ въ националната библиография, прави прогресъ и въ международната библиография. Въ това отношение нашата библиография надпреварва и най-добритѣ азбучни библиографически каталози въ напредналитѣ страни. Единъ отъ най-добритѣ е германския книгописъ Deutsches Bücherverzeichnis. Напримѣръ въ единъ отъ най-новитѣ му томове: 20-ter Bd. 1936—1940 Titelverzeichnis A-K. Leipzig 1942, голѣмата часть отъ заглавията сѫ точно на азбучнитѣ си мѣста и съвпадатъ съ нашето точно изразено правило. Една малка часть при втората редна дума не сѫ точно на изисканото мѣсто и не съвпадатъ съ нашето правило. Такива сѫ напримѣръ:

Archiv für experimentelle Zellforschung. bes. Gewebezüchtung (Explantation)

Archiv für klinische Chirurgie

Archiv für wissenschaftliche und praktische Tierheilkunde

и пр. и пр. Такива сѫ тѣ и другитѣ тѣмъ подобни, кѫде помалко, кѫде още по-вече и въ другитѣ по-раншни томове на Deutsches Bücherverzeichnis.

Споредъ моя библиографически анализъ, тѣ трѣбва да иматъ следниятъ означенъ съ цифри библиографиченъ азбученъ редъ, безъ да измѣнятъ синтактичния си видъ.

(1) *Archiv* (4) für (3) experimentelle (2) Zellforschung (6) besonders (4) Gewebezüchtung (5) (Explantation)

(1) *Archiv* (4) für (3) klinische (2) Chirurgie

(1) *Archiv* (4) für (3) wissenschaftliche (6) und (5) praktische (2) Tierheilkunde.

Deutsches Bücherverzeichnis се придържа точно о Пруските инструкции за съставяне на азбучни каталози и затова не обръща внимание на известни граматически категории като предлози, съюзи и други тѣмъ подобни. Той твърде често подчинява опредѣляемитѣ отъ втора и следващи степени редни думи на тѣхнитѣ опредѣлителни думи, както това, при известни случаи, е правилно за систематичнитѣ и предметни каталози и и за неговия Stich-und Schlagwortregister. Отъ тукъ произлизатъ споменатитѣ споредъ менъ грѣшки. Когато тѣзи грѣшки бѫдатъ изправени по моя библиографически граматически разборъ, тогава въ Германия ще имаме една напълно идеална образцова национална азбучна библиография. Националнитѣ азбучни библиографии на другитѣ напреднали страни, които ще има да се издаватъ на 5 или другъ цикълъ години, ще трѣбва да сторятъ сѫщото въ много по-голѣми размѣри. Това могатъ да подготвятъ всички напреднали страни предварително чрезъ своитѣ периодически месечни, 6-месечни и годишни публикации отъ които по-забележителни сѫ: The englisch catalogue of books (Англия), Bibliographie de Belgique (Белгия), Български книгописъ (България), Halbjahrsverzeichnis der Neuerscheinungen des deutschen Buchhandels (Германия), Bolletino delle publicazione italiane (Италия), Boletin mensual de novedades de libreria (Испания), Книжная летопись (Русия), Bibliographie de la France (Франция), Der Schweizer Buchhandel (Швейцария) и пр.

По отношение на международната библиография това азбучно правило е отъ особена важность за азбучнитѣ каталози на библиотекитѣ съ многоезична литература. На единъ всеобщъ международенъ библиографически конгресъ бихъ могълъ да представя единъ много по-голѣмъ примѣренъ азбученъ списъкъ отъ много повече десетки езици отъ различни морфологични групи, съставенъ по сѫщото това правило, отколкото този, който представихъ на редакционния комитетъ, при приемането на настоящата ми работа. Вѣрвамъ, тогава този универсаленъ библиографически азбученъ методъ за съставяне еднообразни напълно идеални азбучни библиографии и библиотечни каталози, ще бѫде възприетъ единодушно отъ всички, за всички страни на свѣта.

София, 20. май, 1943 г.

А. КОВАЧЕВЪ